

Norsk Venturekapitalforening [NVCA]

**Aktivitetsundersøkelse
for
de norske aktive eierfondene**

Helår 2010

Utarbeidet av Menon Business Economics og PEREP_Analytics
for
Norsk Venturekapitalforening (NVCA)

Mai 2011

MENON
Business Economics

Perep_Analytics

© Norsk Venturekapitalforening 2011

Det kan fritt siteres og kopieres fra dette dokumentet under forutsetning av at det henvises tydelig til kilden: Norsk Venturekapitalforenings Aktivitetsundersøkelse for helår 2010.

Informasjon om undersøkelsen

Aktivitetsundersøkelsen for 2010 er produsert av Menon Business Economics for Norsk Venturekapitalforening (NVCA). Innsamling av rådata har hovedsakelig foregått via European Private Equity & Venture Capital Association (EVCA)/PEREP_Analytics web-baserte rapporteringsverktøy.

Undersøkelsen dekker aktiviteter i norske såkorn-, venture- og oppkjøpsfond (buyout). Terminerte fond er ekskludert. Den ble gjennomført i første kvartal av 2011 blant Norsk Venturekapitalforenings medlemmer og andre norske aktive eierfond, og dekker aktiviteten i 37 av 51 forvaltningsselskap. De 37 norske forvaltningsselskapene som har svart på undersøkelsen representerer til sammen 96 prosent av total kommitert kapital i norske fond. Inkluderer man også rapporteringen til de seks utenlandske aktive eierfondene med lokalisering i Norge, har 43 av 57 forvaltningsselskap rapportert. Kapital under forvaltning for majoriteten av forvaltningsselskapene som ikke har svart på undersøkelsen er lagt til og inngår derfor i våre tall.

Undersøkelsen fokuserer på aktive eierfond med fysisk tilstedeværelse (kontor) i Norge. Dette inkluderer også utenlandske fond med etablering i Norge. Dette skiller seg fra tidligere NVCA-statistikk hvor man har fokusert på aktivitetene til forvaltningsselskaper med hovedkontor i Norge. Revisjonen er gjort tilbake til og med 2007 (se mer om dette i egen boks på artikkelens siste side). Hensikten med endringen er å gjøre statistikken direkte kompatibel med European Private Equity og Venture Capital statistikk.

Oslo, den 30. mai 2011

Norsk Venturekapitalforening (NVCA)

Knut T. Traaseth
Generalsekretær

Kathryn M. Baker
Styreleder

Menon Business Economics

Gjermund Grimsby
Senior Analytiker

Leo A. Grünfeld
Partner og seniorøkonom

Sammendrag

De aktive eierfondene i Norge har hatt en sterk vekst både i antall forvaltningsmiljøer og forvaltningsbeløp de siste 10 årene. Da Norsk Venturekapitalforening (NVCA) ble stiftet i februar 2001 forvaltet medlemmene en samlet kapital på 7,5 milliarder kroner, og ved inngangen til 2011 hadde de aktive eierfondene en kapitalbase over 60 milliarder kroner. De norske aktive eierfondene evner også å hevde seg i konkurransen om internasjonale investorers gunst. I årene 2007 til 2010 har 50 prosent av den kommitterte kapitalen kommet fra utenlandske investorer, og i 2010 var andelen utenlandsk kapital hele 60 prosent.

Investeringsaktiviteten i buyout-segmentet har holdt seg stabilt på over 4 milliarder kroner gjennom finanskrisen, men det har de siste to årene vært sterkt avtagende investeringer innen venture, og såkornsegmentet. Siden 2007 har investeringsnivået i venturesegmentet falt med over 50%, fra 2,4 milliarder kroner til 1,2 milliarder kroner, til tross for at forvaltningskapitalen har økt i dette tidsrommet. Mens det ble gjort såkorninvesteringer for over 200 millioner kroner både i 2007 og 2008, var såkorninvesteringene helt nede på 27 millioner kroner i 2010. Her er det et omfattende behov for ny kapital. Til tross for mindre kapital har antallet investeringer, og særlig oppfølgingsinvesteringer, holdt seg høyt. Dette viser at fondene evner å støtte opp om porteføljeselskapene, selv om beløpene er blitt mindre.

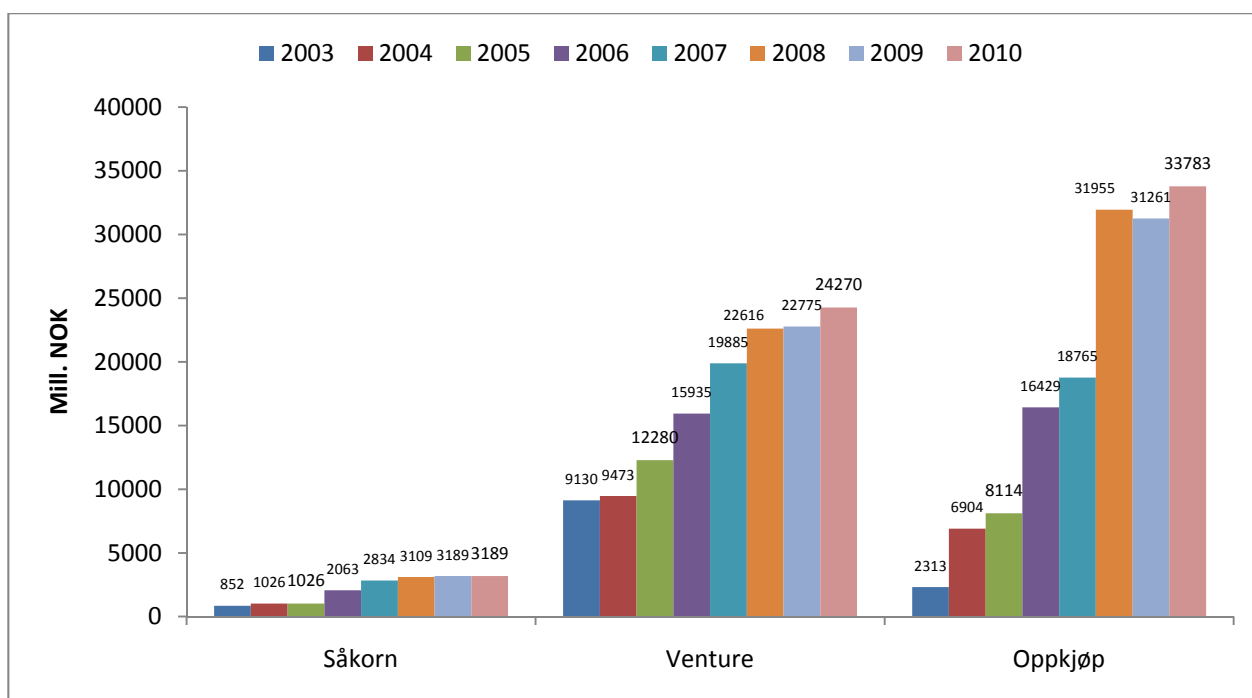
Aktivitetsundersøkelsen for 2010 kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

- **Investeringsstakten opprettholdes.** De aktive eierfondene foretok 78 nyinvesteringer i 2010, mot 62 i 2009, mens det ble gjort 212 oppfølgingsinvesteringer. Totalt ble det investert 5,4 milliarder kroner i 2010, fordelt med 4,2 milliarder kroner innen buyout og 1,2 milliarder kroner innen venture. Såkorninvesteringene var kun på 27 millioner kroner.
- **Overvekt av utenlandsk kapital.** 60 prosent av kapitalen som ble hentet inn til norske fond i 2010 kom fra utenlandske investorer. Utenlandske offentlige pensjonsfond, private pensjonskasser og stiftelser bidro med mer kapital til norske aktive eierfond enn norske investorer i tilsvarende grupper.
- **Særnorsk sammensetning av type investorer i fondene.** De siste to årene har de aktive eierfondene blitt tilført mye offentlig kapital. Sammenlignet med Europa forøvrig er andelen av kapital fra institusjonelle investorer som pensjonskasser, livsforsikringsselskaper og forsikringsselskaper lav.

Kapital under forvaltning

Ved utgangen av 2010 forvaltet de norske aktive eierfondene til sammen 61,2 milliarder kroner.

Etter en periode med sterk vekst i samlet forvaltningskapital fra 2003 til 2008 har kapitalbasen de siste tre årene stabilisert seg på rundt 60 milliarder (se figur 1). Ved årsskiftet 2010 var buyout-segmentet det største med til sammen 33,8 milliarder kroner under forvaltning, mens venturesegmentet forvalter 24,3 milliarder kroner og såkornsegmentet 3,2 milliarder kroner. Siste runde med etablering av såkornfond med risikoavlastningslån fra Innovasjon Norge var i 2007. Det har etter dette vært hentet inn svært lite kapital til nye såkorninvesteringer, noe investeringsaktiviteten i segmentet bærer sterkt preg av.

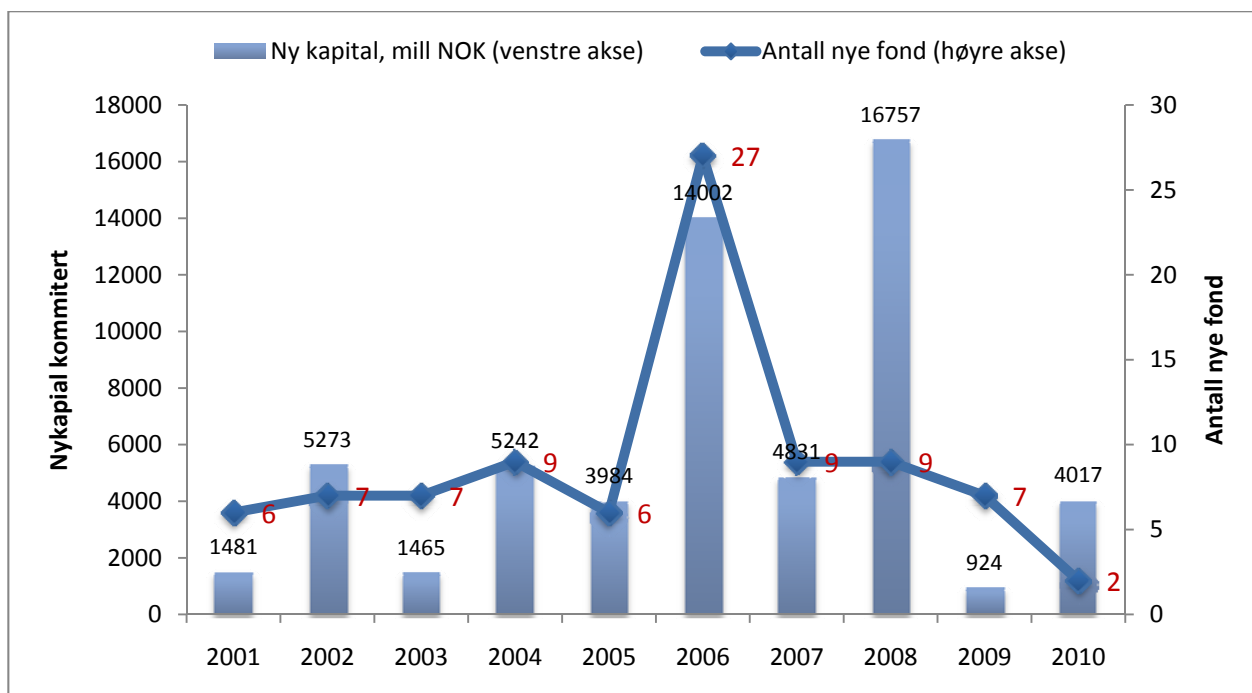

Figur 1: Total kommitert kapital under forvaltning fordelt på fase 2003-2010 (NOK millioner)

Økt kapitalinnngang i 2010

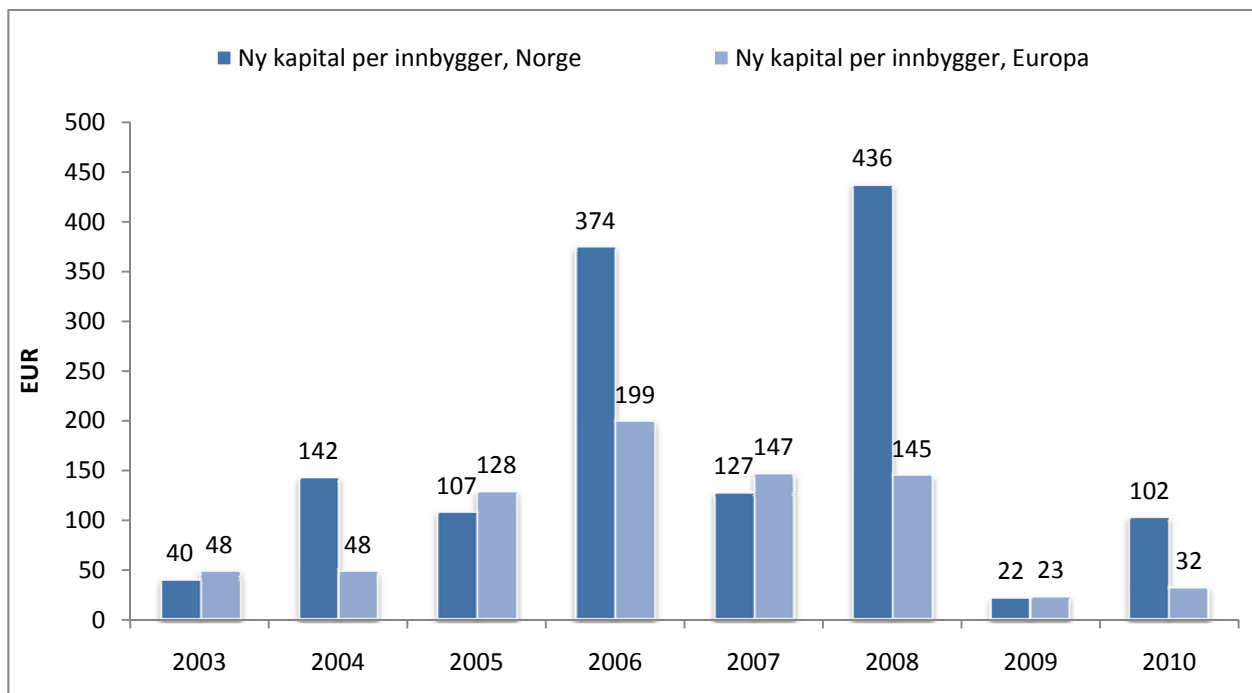
I 2010 ble det hentet inn i overkant av 4 milliarder kroner gjennom etablering av to nye fond, ett buyout-fond og ett venture-fond, i tillegg til tre "second closings" på allerede eksisterende venture-fond (se figur 2). Til sammenligning ble det kun hentet 600 millioner kroner til norske aktive eierfond i 2009. Selv om flere fond er i avslutningsfasen med avhendinger av porteføljeselskap er det ikke registrert noen terminerte fond i 2010.

Den nykommiterte kapitalen fordeler seg med 2,5 milliarder kroner til oppkjøpsinvesteringer og 1,5 milliarder kroner til venture. Såkornsegmentet fikk ikke tilført ny kapital i 2010. Sammenlignet med rekordårene 2006 og 2008 er nivået lavt, samtidig som midlene er konsentrert blant noen få forvaltere. I perioden 2006 til 2008 etablerte norske forvaltere hele 45 nye fond. Kapitalinngangen er også lav sett i forhold til nivået på investeringene, hvilket er på linje med resten av Europa - men hvor kapitalinnhenting etter finanskrisen fortsatt har til gode å ta seg opp. Mens det ble kommitert kapital for 80 milliarder kroner i Europa i 2008 var det tilsvarende nivået i 2009 og 2010 hhv. 16 og 18 milliarder kroner. Mange av de norske fondene som ble etablert i 2006 nærmer seg nå avslutningen på investeringsfasen, og man forventer økt aktivitet på kapitalinnhenting i 2011.

Figur 2: Etablering av nye fond: antall og kapital (EUR mill)

Figuren nedenfor sammenligner kapitalinngangen til aktive eierfond i Norge og Europa målt per innbygger. Sammenlignet med Europa for øvrig har den norske kapitaltilgangen tatt seg betydelig opp. I 2010 ble det hentet inn 100 Euro målt per nordmann til private equity-investeringer, mens det tilsvarende beløpet for den gjennomsnittlige europeer var 32 Euro. Figuren viser også at den rekordstore kapitalinngangen til norske aktive eierfond i 2006 og 2008 også var svært høy i en europeisk sammenheng.

Figur 3: Ny kommitert kapital per innbygger i Norge og Europa per år (Euro per innbygger)

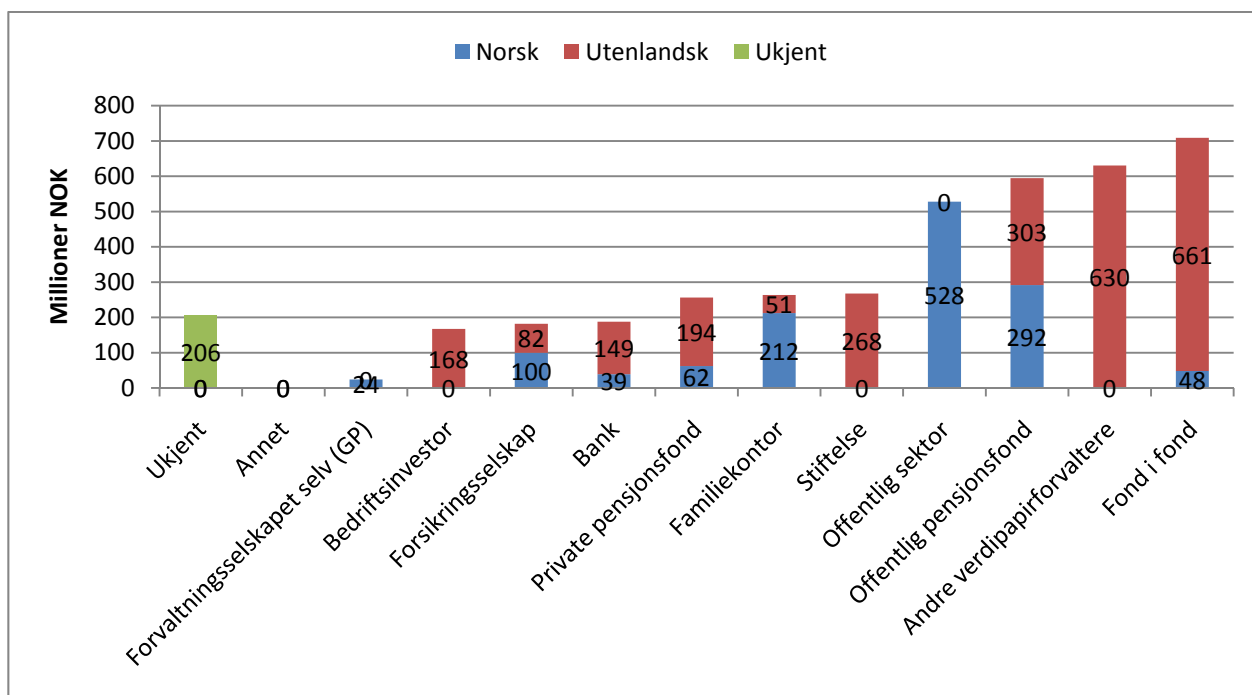
Kilde: NVCA, Menon Business Economics, EVCA, PEREP_Analytics, SSB og Verdensbanken

Over 60 prosent av kapitalen fra utenlandske investorer

De siste årene har utenlandske investorer bidratt med en stadig økende andel av kapitaltilgangen til norske aktive eierfond. Over 2,5 milliarder kroner av kapitalen som ble hentet inn i 2010 kom fra utenlandske investorer, tilsvarende 60 prosent av kapitalen. Dette er første gang utenlandske investorer utgjør en klart større gruppe enn norske investorer. I perioden 2007 til 2010 sett under ett sto utenlandske investorer for nær 50 prosent av den kommitterte kapitalen til fond etablert av norske forvaltere. Dette er et kvalitetstegn, og tyder på at de norske aktive eierfondene er internasjonalt konkurransedyktige. Blant de nordiske landene er det kun Sverige som har hatt en større andel utenlandsk kapital. At det er høyere utenlandsandel i svenske fond kan dels forklares med at den svenske bransjen generelt har vært mer internasjonalt fokusert mot utenlandske porteføljeselskap enn den norske, og mange svenske forvaltningsmiljøer i buyout-segmentet har dessuten også lengre historikk enn de norske.

Det er særlig interessant å se at utenlandske private pensjonskasser og offentlige pensjonsfond investerte nærmere 500 millioner kroner i aktive eierfond her til lands, mens norske pensjonskasser og pensjonsfond til sammenligning bidro med 350 millioner kroner (se figur 4). Dette kan nok delvis forklares med at norske livselskap, pensjonskasser og skadeforsikringselskap har strengere detaljregulering av kapitalforvaltningen sammenlignet med andre europeiske land. Dette er negativt med hensyn til norske bedrifters tilgang på egenkapitalfinansiering. Utenlandske stiftelser, som typisk er store og profesjonelle forvaltere knyttet til ledende amerikanske universiteter, er også sterkt representert i norske aktive eierfond. Sammenligner man investortypene i 2007 til 2010 mellom de nordiske landene ser vi at Norge skiller seg særlig negativt ut med hensyn til andelen av kapitalen som kommer fra denne typen institusjonelle investorer. Mens pensjon og andre forsikringsmidler utgjorde fra en tredjedel til nærmere halvparten av

den kommitterte kapitalen i de andre nordiske landene utgjorde disse kildene kun 20 prosent av den kommitterte kapitalen til norske aktive eierfond.

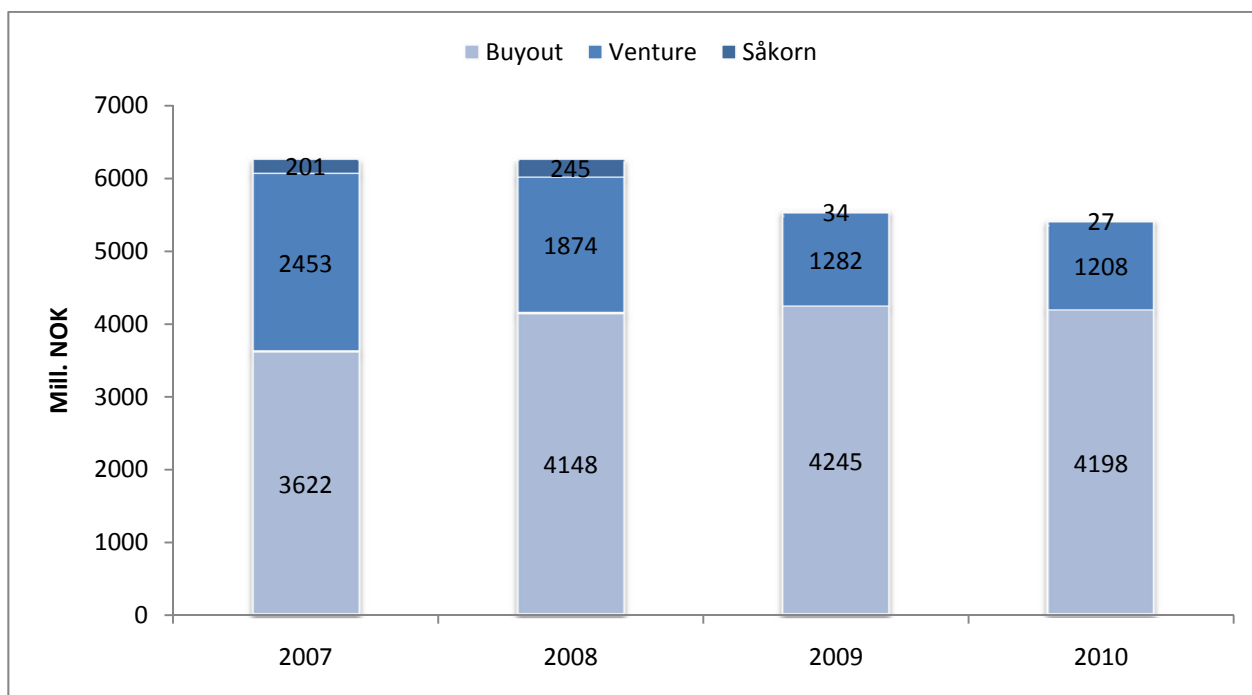

Figur 4: Kapital til nye fond etablert i 2010 fordelt på type investor

Investeringsnivået i 2010

Totalt investerte norske aktive eierfond 5,4 milliarder kroner i norske og utenlandske porteføljeselskaper i 2010 (figur 5), og dette representerer en marginal nedgang fra 2009. Av dette står buyout-segmentet for cirka 4,2 milliarder kroner og venturesegmentet 1,2 milliarder kroner. Buyout-investeringene er på nivå med de to foregående årene. Investeringer i venture segmentet er tilnærmet uendret i forhold til 2009, men 50% lavere enn i rekordåret 2007.

Investeringene i såkornsegmentet har falt dramatisk de siste 2 årene. Mens det ble investert over 200 millioner kroner i såkornbedrifter i både 2007 og 2008 ble porteføljeselskaper i dette segmentet kun tilført 34 millioner i 2009 og 27 millioner i 2010. Dette er et klart vitnesbyrd om at såkornfond mangler tilstrekkelige midler til å foreta nyinvesteringer og har begrenset kapital til å gjøre oppfølgingsinvesteringer. Stillstanden i såkornsegmentet er bekymringsfull ettersom disse midlene ofte er avgjørende for hvorvidt et oppstartsselskap får tilstrekkelig med kapital til å utvikle seg.

Figur 5: Årlige Investeringer fra norsklokaliserte forvaltere fordelt på fase, 2007-2010, NOK mill.

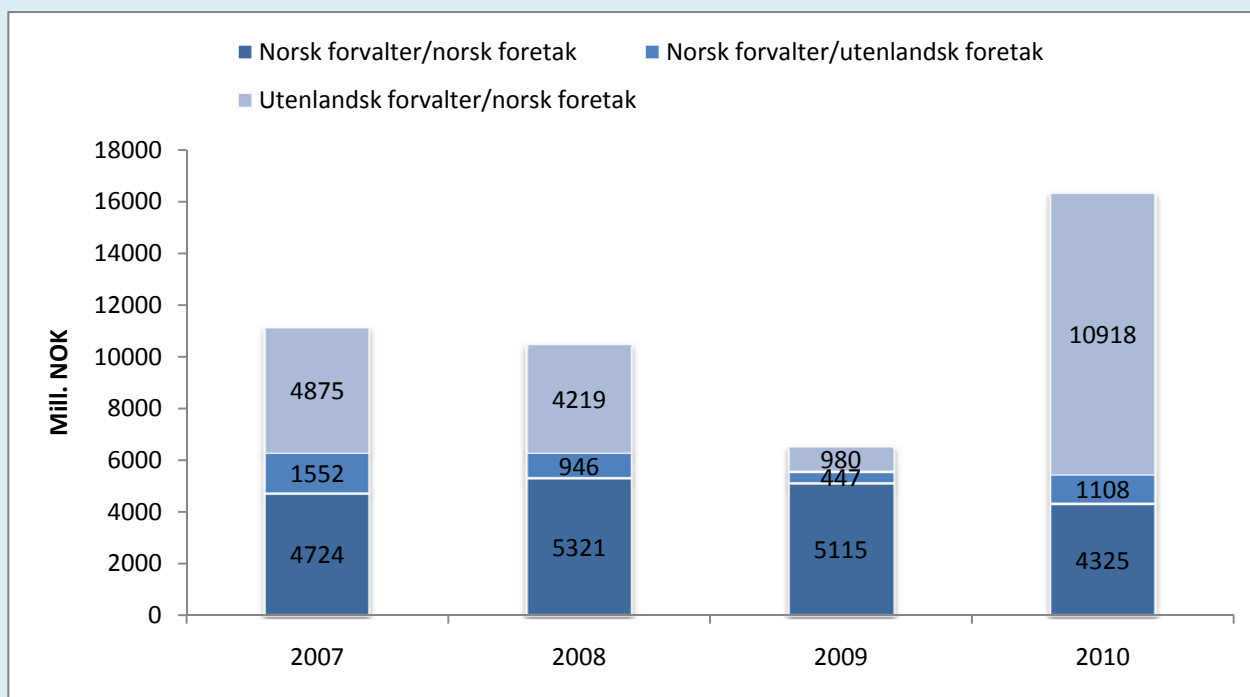
Mens nivået på investeringer innen buyout-segmentet blant norske aktive eierfond økte fra 2007 til 2008 og har holdt seg relativt stabilt de påfølgende årene, har det vært betydelig mer volatil i Europa sett under ett. Europeiske buyout-investeringer var i 2010 på 29 milliarder Euro, en dobling fra 2009, men fortsatt 25 prosent lavere enn i 2008 og halvparten av nivået i 2007. Når det gjelder europeiske investeringer innen venture falt det ytterligere fra 2009 til 2010. I 2010 ble det investert 3 milliarder Euro i tidligfaseselskaper, som er 25 prosent lavere enn året før, og halvparten av nivået fra 2007 og 2008. Den samme trenden gjør seg gjeldende for ventureinvesteringer i Norge.

Selv om norske aktive eierfond i økende grad har et internasjonalt fokus, ble rundt 80 prosent av den investerte kapitalen investert i porteføljeselskaper med hovedkontor i Norge. Dette er tilnærmet på nivå med 2001, så mens investorene i de aktive eierfondene i stigende grad har blitt internasjonale, har altså fondenes investeringer tilsynelatende ikke hatt samme utvikling. I praksis er det imidlertid slik at mange av de norske porteføljeselskapene har omfattende virksomhet i utlandet, så statistikken gir ikke et reelt bilde på norske aktive eierfonds geografiske fokus og representasjon.

Ett internasjonalt norsk næringsliv

Figur 6 viser hvordan man kan skille i statistikken mellom 1) norsk aktive eierfonds investeringer i norske foretak, 2) norske aktive eierfonds investering i utenlandske foretak, og 3) utenlandske forvalteres investeringer i norske bedrifter. Det er igjen viktig å presisere at med norsk aktive eierfondsinvesteringer inkluderer vi alle investeringer gjort fra forvaltere lokalisert i Norge.

Med unntak av 2009 tiltrekker norske selskaper seg betydelig kapital fra utenlandske aktive eierfond, og dette nådde nye høyder i 2010 med til sammen 10,9 milliarder kroner investert fra fond utenfor Norge. Dette følger trenden i det norske næringslivet for øvrig hvor vi har sett at andelen foretak med utenlandske eiere har økt betydelig, ref. NHOs private eierskapsberetning (2011). I 2010 var aktive eierfond fra Sverige, USA, Tyskland, Finland og Storbritannia representert med investeringer i norske bedrifter. De utenlandske aktive eierfondenes investeringer i Norge er først og fremst fokusert på større og mer modne bedrifter. I 2010 sto én enkelt investering for nærmere 50 prosent av beløpet investert fra utenlandske investorer – KKR sitt oppkjøp i Visma representerte – som også er den største investeringen av et aktivt eierfond i et norsk selskap noensinne.

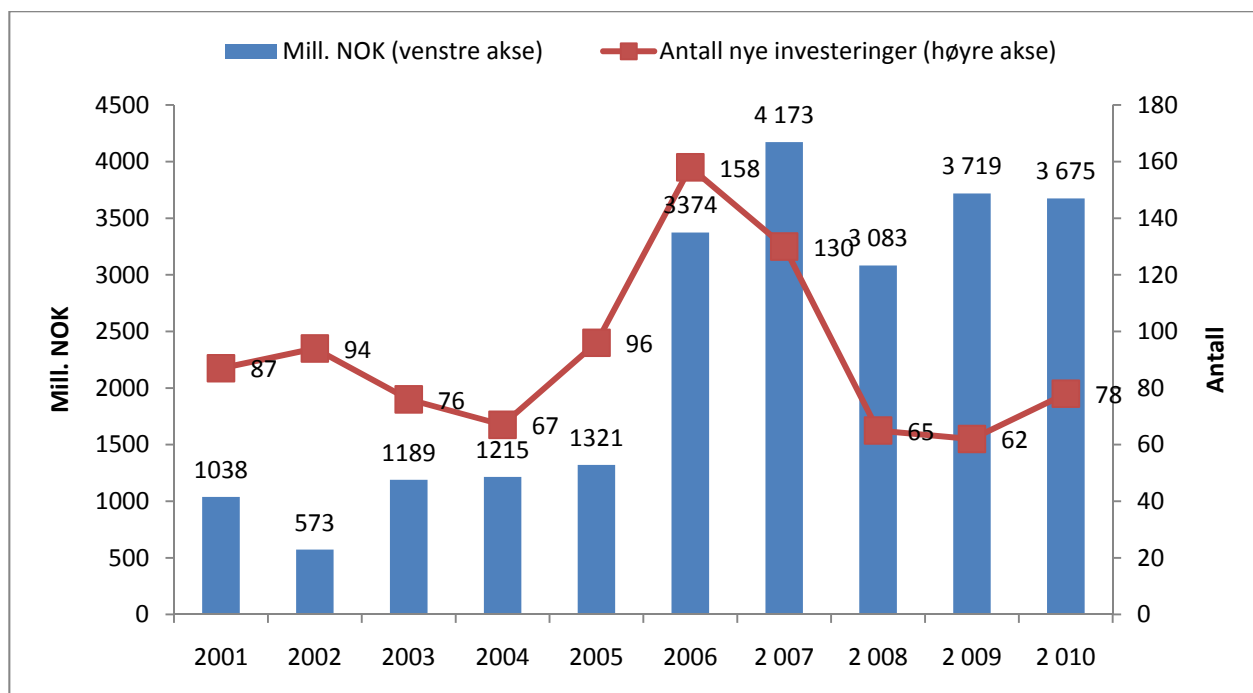

Figur 6: Samlede investeringer i norske og utenlandske foretak fra norske og utenlandske forvaltere, 2007-2010, mill. NOK

Flere nyinvesteringer i 2010

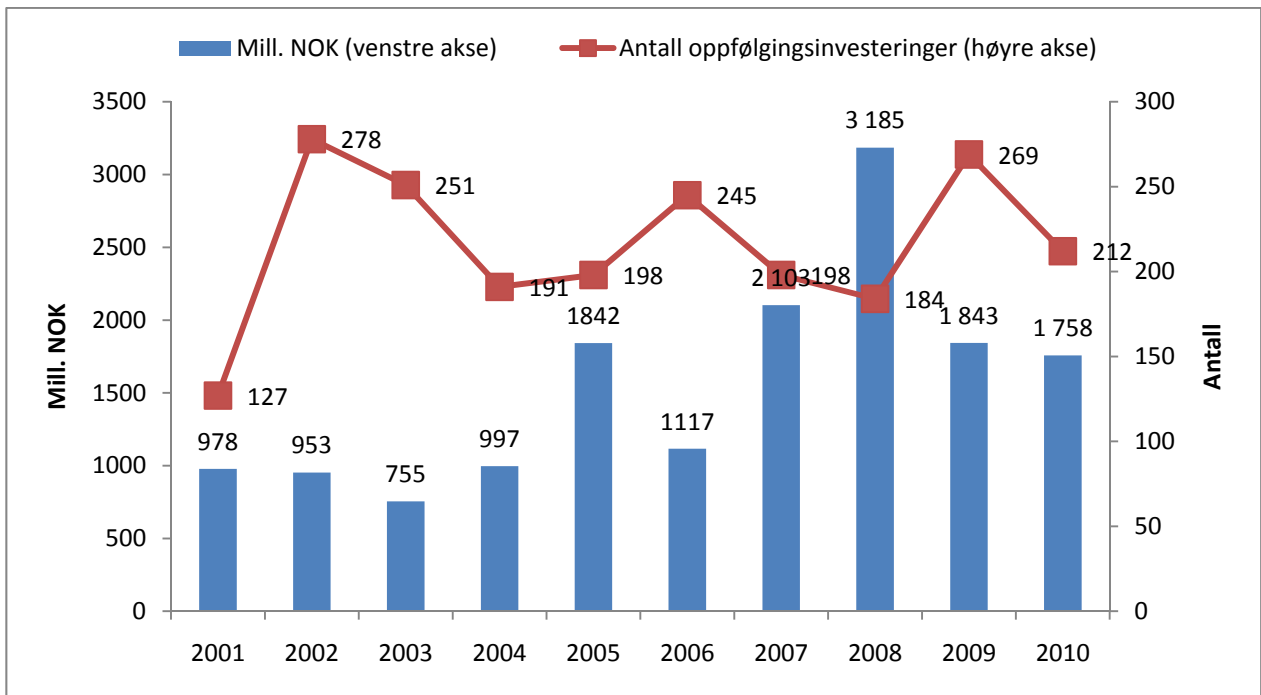
Totalt ble det foretatt 78 nyinvesteringer og 210 oppfølgingsinvesteringer i 2010. Antallet nyinvesteringer har økt sammenlignet med de to foregående årene, men er fortsatt betydelig lavere enn 2006 og 2007¹ (se figur 7). Vi ser at trenden med oppfølgingsinvesteringer av et stort omfang holder seg, og det viser at de aktive eierfondene spiller en særlig sentral rolle når finansmarkedet er vanskelig. Antallet oppfølgingsinvesteringer har imidlertid gått noe ned fra 2009, hvilket er et tegn på at lavkonjunktoren i kjølvannet av finanskrisen har snudd (se figur 8).

Figur 9 viser hvordan antallet nyinvesteringer fordeler seg mellom fasene. Vi ser at antallet nyinvesteringer innen buyout har holdt seg relativt stabilt. Antallet såkorninvesteringer i nye bedrifter var kun en fjerdedel av det de var i 2007. Venturesegmentet står for det største antallet i begge kategorier, henholdsvis 53 nyinvesteringer og 176 oppfølgingsinvesteringer. De to siste årene er beløpet per ventureinvestering blitt mindre, dette gjelder både ny- og oppfølgingsinvesteringer. Eksempelvis var en gjennomsnittlig nyinvestering innen venture på 11 millioner kroner i 2010, mens den i 2007 var på 15 millioner. Tilsvarende var den gjennomsnittlige oppfølgingsinvesteringen innen venture i 2009 og 2010 på 3 millioner kroner, mens den i 2007 og 2008 var på mer enn det dobbelte.

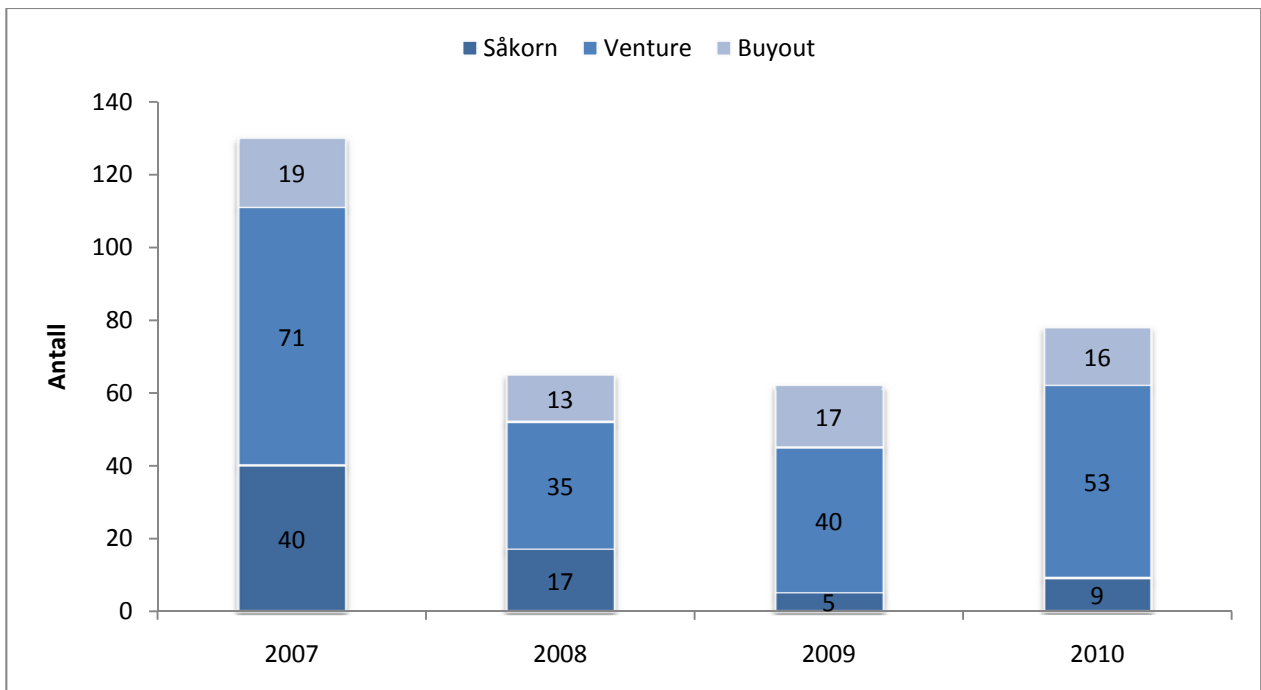

Figur 7: Nyinvesteringer målt i beløp og antall fra norsklokaliserte forvaltere

¹ Revisjonen av statistikken går tilbake tom. 2007. Tidsserien før og etter revisjonen er derfor ikke helt sammenlignbare. Forskjellen ligger i at investeringene til norske forvalteres utenlandskontorer ikke er med i statistikken fom 2007, mens utenlandske investorer investeringer fra sine Norge-kontorer er med i statistikken. Ettersom det først og fremst er norske forvaltere innen venture-segmentet som er etablert i utlandet, mens det er buyout-aktører som er etablert i Norge vil det være en skjevhet i statistikken mht. flere investeringer i perioden før 2007.

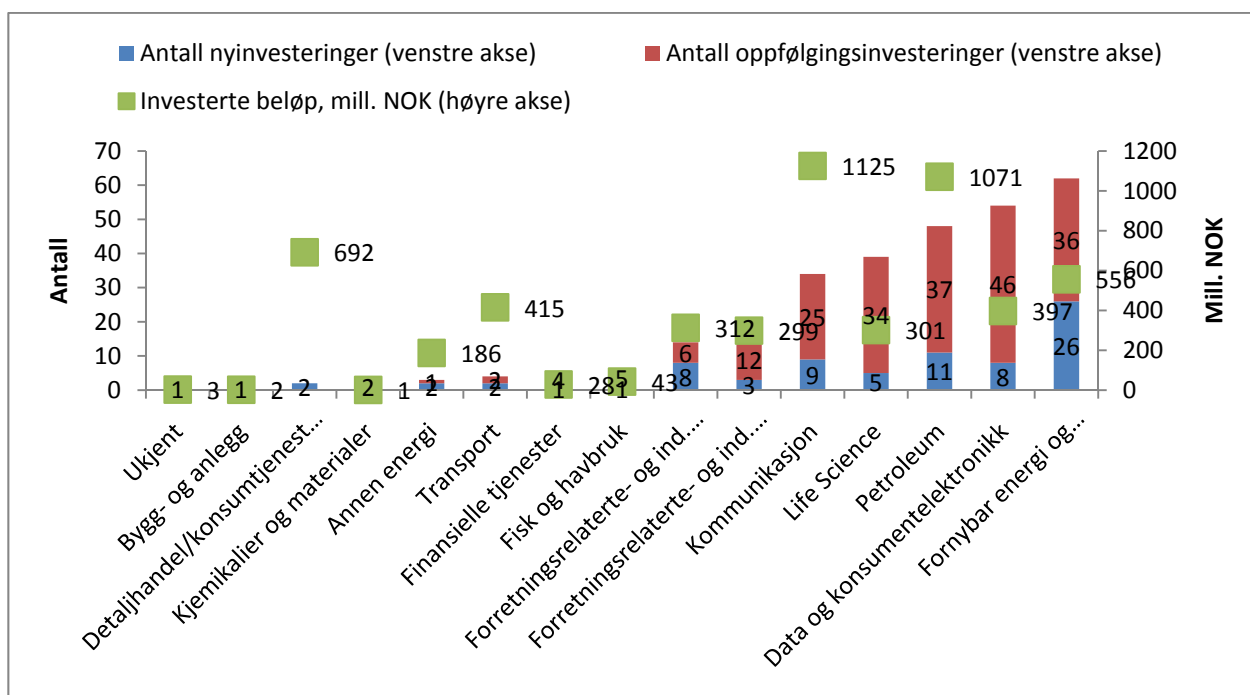
Figur 8: Oppfølgingsinvesteringer målt i beløp og antall fra norsklokaliserte forvaltere

Figur 9: Antall nyinvesteringer fordelt på fase, 2007-2010

Sterkt investeringsfokus på fornybar energi og miljøteknologi

Figur 10 viser norske aktive eierfonds investeringer i 2010 fordelt på porteføljebedriftenes hovedvirksomhet målt ved antall ny- og oppfølgingsinvesteringer og i absolutt beløp. Fornybar energi og miljøteknologi² er den næringen hvor det har blitt gjort flest nyinvesteringer i 2010. Halvparten av nyinvesteringene innen venture er gjort i bedrifter med fokus på miljøvennlige teknologi. Norge skiller seg ut med et høyt investeringsnivå i denne næringen, noe som viser at det finnes et godt tilfang av interessante selskaper i denne bransjen og dels indikerer at forvaltningsmiljøene besitter relevant kompetanse. For øvrig opprettholdes trenden med et sterkt fokus på petroleum, IKT og Life Science. Beløpsmessig er det petroleum og kommunikasjon som skiller seg klart ut, med til sammen ca 2,2 milliarder kroner i ny kapital fra de norske aktive eierfondene i 2010. Dette tilsvarer 60 prosent av det totale beløpet som ble investert i nye porteføljeselskaper i fjor.

Figur 10: Investeringer av norsklokaliserte forvaltningsselskaper i 2010 fordelt på næring, målt ved antall og sum investeringer (mill. NOK)

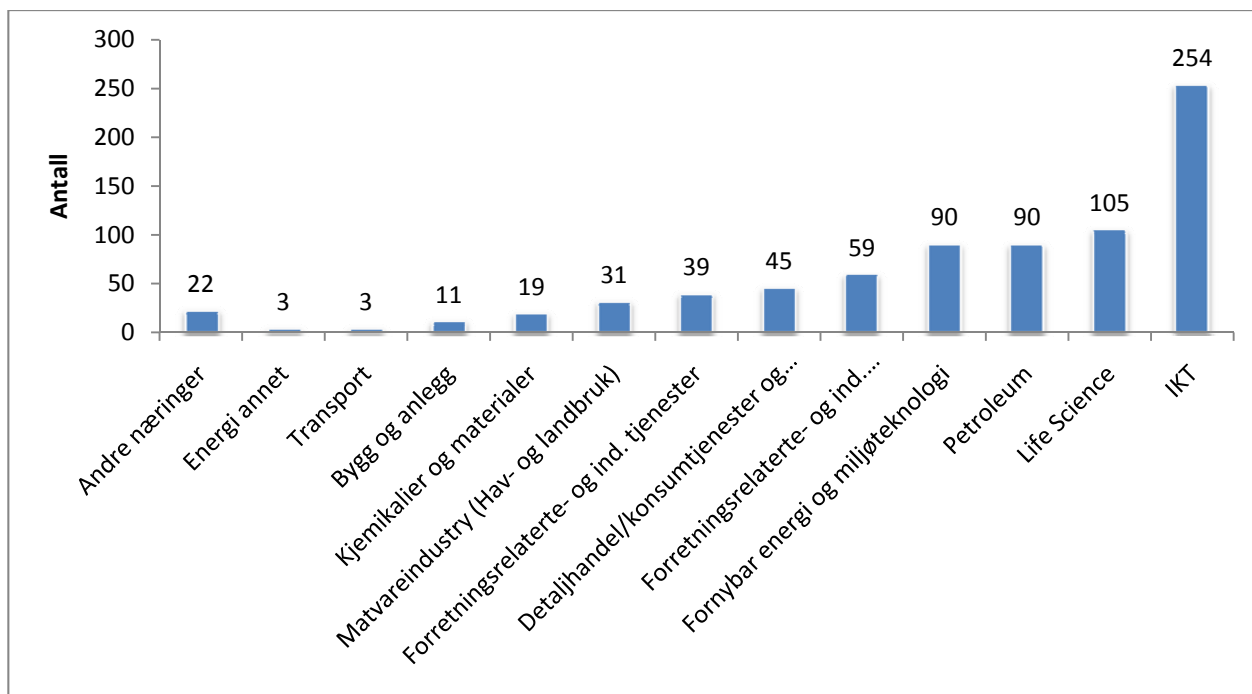
Porteføljeselskaper i norske aktive eierfond fordelt etter næringsvirksomhet

Databasen over norske og utenlandske aktive eierfonds investeringer har identiteten til 1108 nåværende og avhendede porteføljebedrifter (1030 med norske fond som eiere og 78 eid av utenlandske fond). Dette er imidlertid ikke unike bedrifter ettersom flere av fondene koinvesterer i samme bedriften. Til sammen er det 148 bedrifter som har eller har hatt flere enn ett aktivt eierfond på eiersiden.

Ser man på de eksisterende norske aktive eierfondene er det til sammen 771 unike norske og utenlandske bedrifter som er eller har vært i deres porteføljer ved utgangen av 2010 (figur 11). Blant disse er det klart flest bedrifter som har informasjonsteknologi (IKT) som sin kjernevirksomhet. Fokuset på IKT finner man

² Kategorien fornybar energi og miljøteknologi kan være overlappende med andre sektorer. I de tilfellene hvor bedriften har virksomhet innenfor en bestemt næring, men hvor den for eksempel utvikler rensesystemer innen den næringen, har vi valgt å kategorisere bedriften innenfor fornybar energi og miljøteknologi

også hos de aktive eierfondene i andre land, og har sammenheng med blant annet næringens naturlige skalerbarhet og relativt lave inngangsbarriere i form av kapitalkostnader.. Samtidig er IKT en bransje hvor fysiske landegrensener er av underordnet betydning, og det er en sterk global vekst basert på en rekke fremvoksende økonomier, samt stadig nye og utvidede applikasjoner i tradisjonelle næringer.

Figur 11: Porteføljeselskapene fordelt etter hovedvirksomhet (2010)³

Mer karakteristisk for Norge er det relativt store innslaget av bedrifter med petroleum og fornybar energi som hovedvirksomhet. Dette er næringer hvor Norge har særlige naturgitte interesser og fortrinn, og det er interessant å merke seg at disse to sektorene nå er like store målt i antall porteføljeselskaper. Selskaper som har IKT, Life Science, petroleum, eller fornybar energi og miljøteknologi som hovedvirksomhet utgjør til sammen 70 prosent av alle porteføljebedriftene.

³ I denne figuren er det korrigeret for dobbelttelling, i form av at flere fond har investert i samme bedrift. Hver observasjon representerer således en unik bedrift.

Lokalisering av porteføljeselskapene

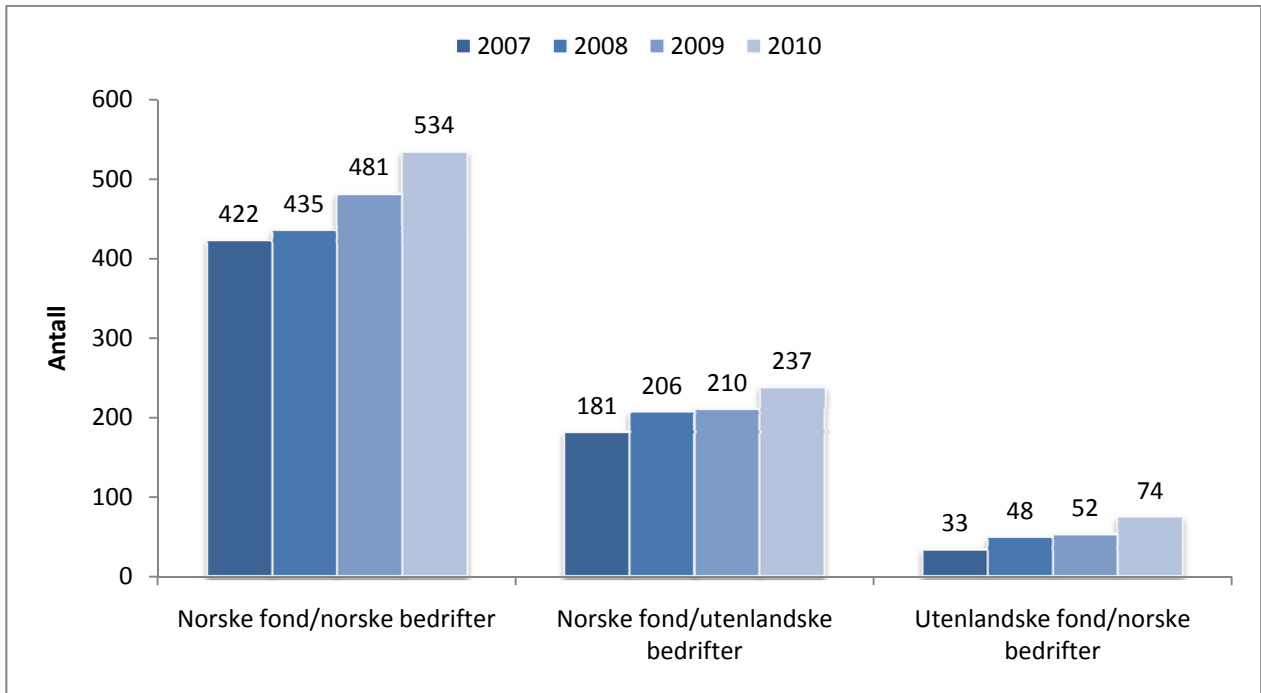
Nærmere 70 prosent av porteføljeselskapene til de norske aktive eierfondene har sitt hovedkontor i Norge. Av de resterende 31 prosentene har omtrent halvparten sitt hovedkontor i Sverige, og en fjerdedel i USA. Til sammen har de aktive eierfondene eierandeler i bedrifter lokalisert i 18 forskjellige land fordelt på tre kontinenter. Mange av porteføljebedriftene med hovedkontor i Norge har utstrakt virksomhet i utlandet, så det internasjonale nedslagsfeltet til norske aktive eierfond er større enn man her får inntrykk av.

Lokalisering porteføljeselskap	Antall	Andel porteføljeselskap
Norge	534	69.3 %
Sverige	114	14.8 %
USA	50	6.5 %
Storbritannia	25	3.2 %
Sveits	12	1.6 %
Danmark	10	1.3 %
Finland	9	1.2 %
Tyskland	4	0.5 %
Kanada	3	0.4 %
Spania	2	0.3 %
Frankrike	1	0.1 %
Italia	1	0.1 %
Kypros	1	0.1 %
Pakistan	1	0.1 %
Polen	1	0.1 %
Russland	1	0.1 %
Skotland	1	0.1 %
Ungarn	1	0.1 %
Totalt	771	100 %

Tabell 2: Lokalisering av porteføljeselskapenes hovedkontor (2010)

Utvikling i antall porteføljeselskap de siste fire år

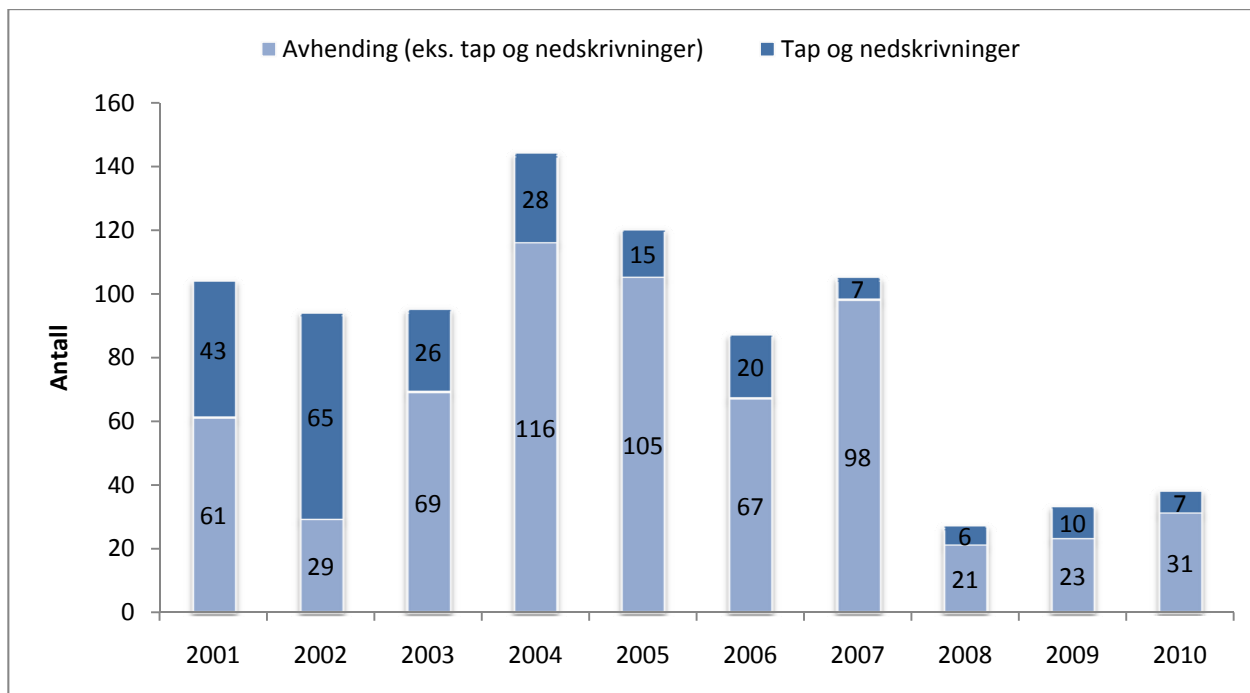
Figur 12 viser utviklingen over de fire siste årene i antall henholdsvis; 1) norske bedrifter eid av norske aktive eierfond, 2) utenlandske bedrifter eid av aktive norske eierfond, og 3) norske bedrifter eid av utenlandske aktive eierfond. Vi ser at utviklingen de siste tre årene har vært jevnt økende innenfor hver av de tre ulike kategoriene.

Figur 12: Sum antall norske og utenlandske porteføljeselskap med investeringer fra nåværende norske og utenlandske aktive eierfond

Fortsatt begrenset salgsaktivitet

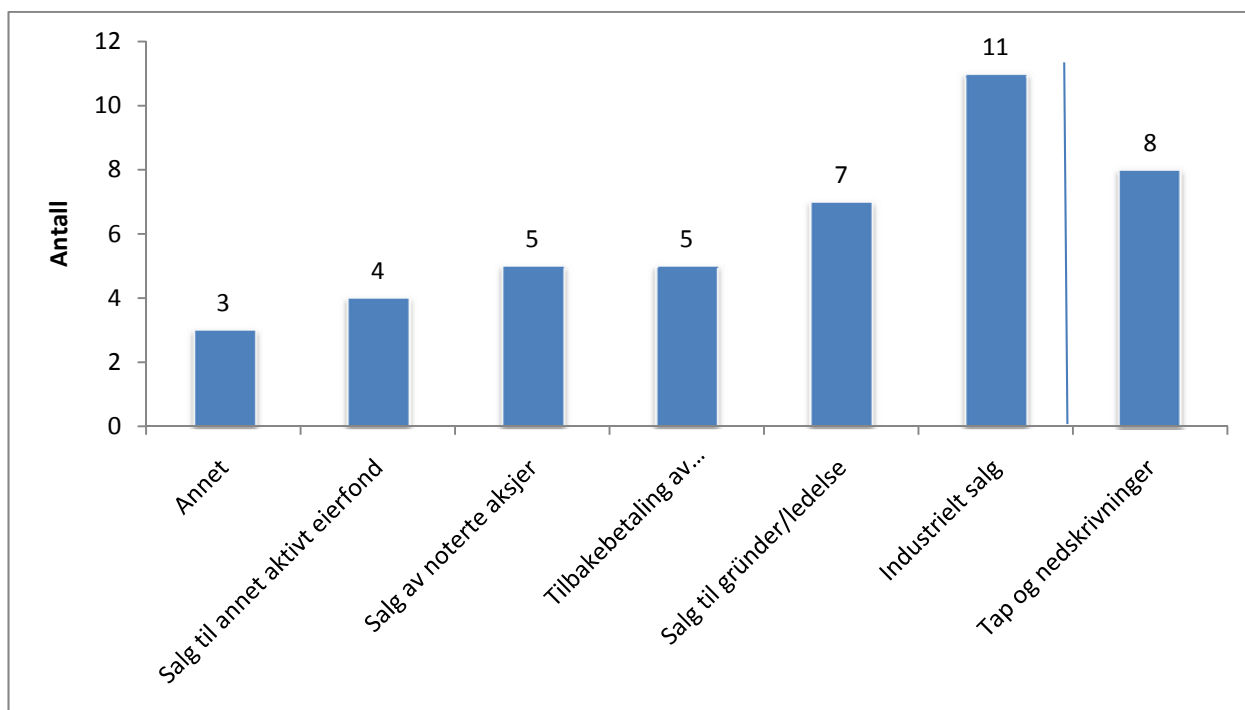
Til sammen er det registrert 31 salg av eierandeler i porteføljebedrifter fra norske aktive eierfond i 2010 (figur 13). I tillegg er det registrert syv porteføljeselskap med tap og nedskrivninger. Avhendingsnivået har tatt seg opp noe fra 2008 og 2009, men sammenlignet med før finanskrisen er det fortsatt svært begrenset aktivitet. Før bunnåret 2008, må man helt tilbake til 2002 for å finne tilsvarende lav aktivitet på salgssiden.

Figur 13: Antall disinvesteringer fordelt på salg og nedskrivninger, 2001-2010.

Industrielle salg mest benyttet

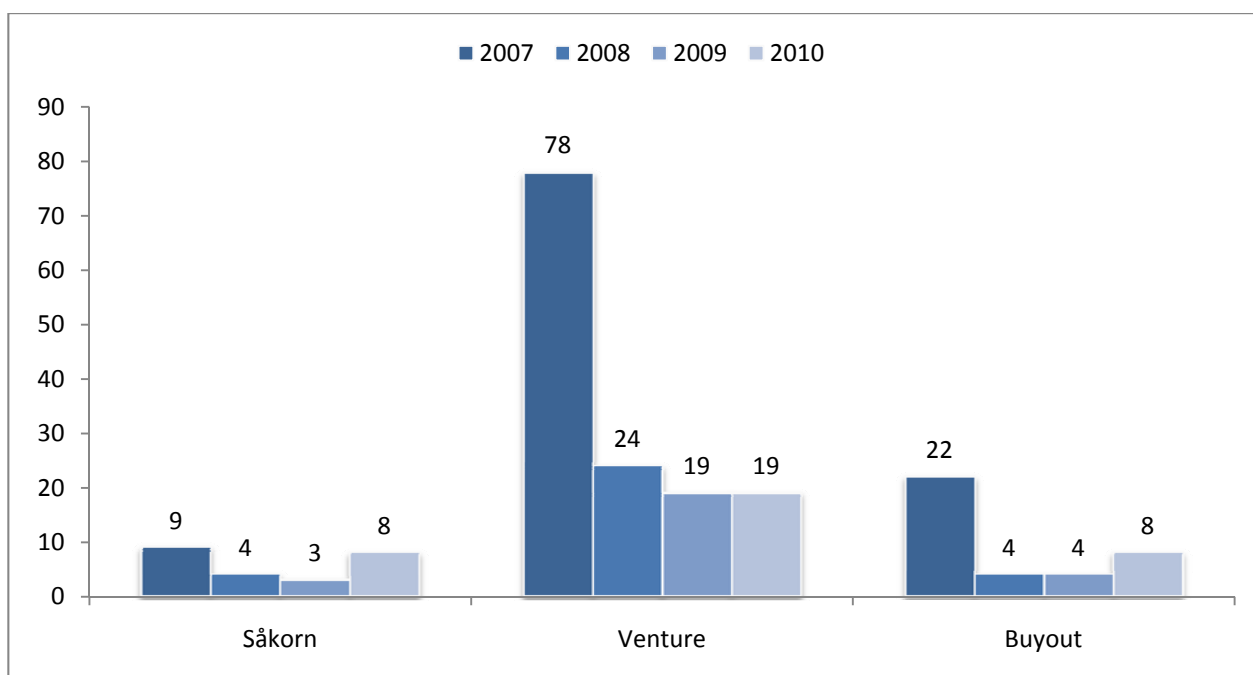
I likhet med 2009 var industrielle salg den hyppigst benyttede transaksjonsformen for de norske aktive eierfondene (figur 14). Kjøperne er andre bedrifter som typisk ønsker å vokse eller erverve seg spesiell teknologi og kompetanse som porteføljebedriften besitter. I 2010 er det solgt 11 porteføljebedrifter til industrielle eiere, mot 17 i 2009. Det har det vært syv salg til gründer eller ledelsen i selskapet og fem tilfeller av tilbakebetaling av preferanseaksjer eller lån og salg av allerede noterte aksjer. Fire av de øvrige salgene skjedde til et annet aktivt eierfond. Det ble i 2010 gjennomført fem salg av børsnoterte aksjer, samt én børsnotering (NASDAQ) av et porteføljeselskap eid av et norsk secondary-fond (som har beholdt størstedelen av sin aksjepost etter noteringen).

Figur 14: Disinvesteringer fordelt etter type (2010)

Økt salgsaktivitet innen såkorn og buyout

Oversikten oversalgene fordelt på fase (figur 15) viser at det har vært en dobling i antall salg av porteføljeselskap innen såkorn og buyout fra 2009 til 2010, mens antallet avhendinger innen venture er det samme som i fjor. Sammenlignet med 2007 går det imidlertid tydelig frem at salgsnivået fortsatt er lavt innen buyout og særlig i venture-segmentet. Dette gjelder også selv om man tar høyde for at om lag en tredjedel av alle venturesalgene i 2007 inngikk i et salg av en hel portefølje.

Figur 15: Antall disinvesteringer fordelt på fase (eks. nedskrivninger), 2007-2010

Forvaltningsselskaper lokalisert i Norge per mars 2011

Per mars 2011 var det totalt 52 miljøer som forvalter 104 aktive eierfond. Det er 15 forvaltningsmiljøer innen såkorn, 24 innen venture og 13 innen buyout. I tillegg har seks utenlandske forvaltningsmiljøer etablert kontor i Norge. Fem av disse er svenske og ett er finsk.

Såkorn	Region	Venture	Region	Buyout	Region
Atech Management AS	Østlandet	Agder Energi Venture	Sør-Norge	Altaria	Østlandet
Bølgen	Vestlandet	Alliance Venture	Østlandet	Borea Opportunity	Vestlandet
Campus Kjeller	Østlandet	Maturo Kapital	Østlandet	Credo Partners AS	Østlandet
Fjord Invest	Vestlandet	Convexa	Østlandet	FSN Capital Partners	Østlandet
KapNord	Nord-Norge	Energy Future Invest	Østlandet	Gezina AS	Østlandet
LEN/Såkorninvest Midt-Norge	Midt-Norge	Energy Ventures	Vestlandet	Herkules Capital	Østlandet
Midvestor Management	Midt-Norge	Energy Capital Management	Østlandet	HitecVision Private Equity	Vestlandet
Norinnova Forvaltning	Nord-Norge	Ferd Capital	Østlandet	IKM Invest	Vestlandet
Procom Venture	Vestlandet	Hafslund Venture	Østlandet	Marin Forvaltning	Vestlandet
Pronord	Nord-Norge	ICON capital group	Østlandet	NorgesInvestor	Østlandet
ProVenture Management	Midt-Norge	Incitia Ventures	Østlandet	Norvestor Equity	Østlandet
Sarsia Seed Management	Vestlandet	Investinor	Midt-Norge	Progressus Management	Vestlandet
Sinvent / SINTEF	Midt-Norge	Kistefos Venture	Østlandet	Reiten & Co	Østlandet
Spring Management	Østlandet	Mallin Venture AS	Østlandet		
Sydvestor AS	Vestlandet	Neomed Management	Østlandet	Utenlandske forvaltere i Norge	
		Northzone Ventures	Østlandet	Altor Equity Partners	Østlandet
		O. N. Sunde Venture AS	Østlandet	CapMan Norway	Østlandet
		Sarsia Management	Vestlandet	EQT Partners	Østlandet
		Skagerak Venture Capital	Sør-Norge	IK Investment Partners	Østlandet
		Teknoinvest	Østlandet	Nordic Capital/NC Partners AS	Østlandet
		TeleVenture Management	Østlandet	Ratos AB	Østlandet
		Venturos Venture	Østlandet		
		Verdane Capital	Østlandet		
		Viking Venture	Midt-Norge		
Antall forvaltningsselskap	15		24		19

Tabell 3: Forvaltningsselskaper lokalisert i Norge per mars 2011

Sammendrag statistikk

Variabelnavn/Fase	Såkorn	Venture	Buyout	Total	
Forvaltere lokalisert i Norge					
Antall forvaltningsselskap i Norge		15	24	19	58
Antall investeringsforvaltere		56	123	139	297
Antall ansatte i forvaltningsselskapene		68	159	139	366
Kapital reist i Norge					
Antall nye fond reist i Norge 2010		0	1	1	2
Antall norske fond totalt		23	57	27	107
Nykommittert kapital 2010		0	1495	2522	4017
Samlet kommittert kapital under forvaltning (NOK mill)		3202	24257	33783	61241
Bransjeperspektiv - aktivitet norsklokaliserte forvaltere i norske og utenlandske porteføljeselskap					
Antall initielle investeringer		9	53	16	78
Initielle investeringer (NOK mill)		10	594	3070	3675
Gjennomsnittlig initial investering (NOK mill)		1.1	11.2	191.9	47.1
Antall oppfølgingsinvesteringer		8	176	28	212
Oppfølgingsinvesteringer (Mill. NOK)		16	614	1128	1758
Gjennomsnittlig oppfølgingsinvestering (NOK mill)		2.0	3.5	40.3	8.3
Sum antall investeringer		17	229	44	290
Samlede investeringer (NOK mill)		27	1208	4198	5432
Disinvesteringer					
Antall avhendinger porteføljeselskap		11	24	8	43
Markedsperspektiv - investering i og avhending av norske bedrifter fra norske og utenlandske aktive eierfond					
Investeringer norske bedrifter					
Antall initielle investeringer		9	58	21	88
Initielle investeringer (NOK mill)		10	767	9380	10158
Gjennomsnittlig initial investering (NOK mill)		1.1	13.2	446.7	461.1
Antall oppfølgingsinvesteringer		8	154	41	203
Oppfølgingsinvesteringer (Mill. NOK)		16	460	4609	5085
Gjennomsnittlig oppfølgingsinvestering (NOK mill)		2.0	3.0	112.4	117.4
Sum antall investeringer		17	212	62	291
Samlede investeringer 2010 (NOK mill)		26	1227	13989	15242
Disinvesteringer					
Antall avhendinger norske porteføljeselskap		11	20	11	42

Tabell 4: Sammendrag statistikk

Revisjon av aktivitetsstatistikken

I forbindelse med aktivitetsanalysen for 2010 har NVCA besluttet å gjøre en revisjon av statistikken for aktive eierfonds investeringer i inn og utland. Etter å ha vært tilknyttet den felles-europeiske rapporteringsplattformen PEREP_Analytics i regi av European Private Equity and Venture Capital Association (EVCA) siden 2008 er statistikkgrunnlaget nå tilstrekkelig stort til at man kan velge en full tilpasning av rapporteringsrutinene.

I den europeiske plattformen kategoriseres investeringene i tre grupper:

- 1) Investeringer i norske bedrifter gjennomført av forvaltere etablert med kontor i Norge
- 2) Investeringer i norske bedrifter gjennomført av forvaltere lokalisert i utlandet
- 3) Investeringer i utenlandske bedrifter gjennomført av forvaltere etablert med kontor i Norge

Mens NVCA tidligere kun hadde tilgang til investeringer i norske bedrifter gjennomført av utenlandske bedrifter gjennom overvåkning av media, har man nå full oversikt gjennom det felles-europeiske systemet. Dette er en klar utvidelse av statistikkgrunnlaget. For å tilpasse seg de nye mulighetene gjennomfører derfor NVCA en revisjon.

Dette innebærer imidlertid noen endringer. Til og med aktivitetsundersøkelsen for første halvår 2010 har NVCA rapportert statistikk på basis av hvorvidt hovedkontoret til forvaltningsselskapet er norsk. Denne tilnærmingen fulgte praksisen fra før det felles-europeiske systemet ble etablert. Etter hvert som man nå har fått tidsserier i det nye systemet ønsker NVCA nå gjøre en tilpasning slik at norsk statistikk følger den felles-europeiske. Hovedendringen er at man i stedet for å rapportere aktivitet basert på forvaltningsselskapets hovedkontor, nå rapporterer aktiviteten basert på hvor forvaltningsteamet er lokalisert. Dette innebærer for eksempel at forvaltningsselskaper som har etablert eget kontor i Norge, slik som Altor, CapMan og EQT mfl., nå betraktes som norske, mens de tidligere ble ansett som utenlandske forvaltningsselskaper. Tilsvarende vil aktiviteten til utenlandsetablerte forvaltningskontorer med hovedkontor i Norge betraktes som utenlandsk. Eksempler på dette er Northzone Ventures og Verdane Capital Partners sine kontorer i Sverige. Disse blir nå isteden en del av den svenske statistikken.

Den andre endringen som er gjort i forbindelse med revisjonen er at mens fasekategoriseringen av investeringer tidligere ble gjort på bakgrunn av forvaltningsselskapenes oppgitte fokus for hele fondets portefølje, følger man nå en faseinndeling på bakgrunn av den rapporterte fasen for hver enkelte investering i fondets portefølje. Dette bidrar til å øke presisjonsnivået på faseinndelingen. Her har man også gjort en forenkling med hensyn til faseinndelingen. Mens NVCA tidligere operert med en firedeling på fasenivå, opererer man nå med en tredeling – såkorn, venture og buyout. Porteføljeselskapene innen ekspansjon/internasjonalisering er skjønsmessig blitt fordelt mellom venture og oppkjøp basert på det aktive eierfondets eierandel i selskapet og størrelsen på investeringen.